

100 χρόνια θα πληρώνουμε την Πάρνηθα

Το κλίμα της Αθήνας θα αλλάξει, η θερμοκρασία θα ανέβει, οι πλημμύρες θα γίνουν πιο συχνές, η ανάσα πιο δύσκολη...

Μετά τον καύωνα οι πυρκαγιές. Εκεί που όλοι περιμέναμε μια ανάσα δροσιάς, 307 πυρκαγιές άναψαν συνολικά σε όλη τη χώρα που φλέγεται από άκρη σε άκρη, τα τελευταία εικοσιτετράωρα. Για πρώτη φορά μάλιστα στις φλόγες τυλίχθηκε και το ελατόδασος του Εθνικού Δρυμού στην Πάρνηθα. Θα κρεαστούν εκατό χρόνια για να αποκαταθεί η καταστροφή. Πολλά τα ερωτηματικά, περισσότερες οι εικασίες, αν και τα γεγονότα μιλούν από μόνο τους. Περισσότερα από 200.000 στρέμματα καμένου δάσους είναι ο φόρος εφσυσκασμού (κατά άλλους αδιαφορίας κατά άλλους αντικανόντικας) που πληρώνουμε έως την ώρα που γράφονταν

αυτές οι γραμμές. Το μικροκλίμα της πόλης είναι βέβαιο ότι θα επηρεαστεί. «Η θερμοκρασία θα επηρεαστεί σαφώς ενώ υπάρχει πιθανότητα να αυξηθούν τα πλημμυρικά φαινόμενα» τονίζει στην «Κ» ο διευθυντής της WWF Ελλάς κ. Δημήτρης Καραβέλλας.

Η πυκνότητα των αιωρούμενων μικροσωματιδίων χθες στην Αθήνα, χτύπησε «κόκκινο» με ανυπολόγιστες συνέπειες για την υγεία των κατοίκων της. Το ερώτημα που προκύπτει πραγματικά καυτό, και στο οποίο καλούμαστε να απαντήσουμε πολίτες και πολιτικοί, αρμόδιοι και αναρμόδιοι είναι: «αυτή είναι η ζωή και η πόλη που θέλουμε»;

Εννέα λόγοι... για ένα έγκλημα

των ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ

Η «Κ» διερευνά τους εννέα λόγους για τους οποίους συντελέστηκε το έγκλημα. Γιατί μόνο έτσι μπορεί να χαρακτηριστεί η καταστροφή χιλιάδων στρεμμάτων δάσους στις παρυφές μιας πόλης που υποφέρει από υψηλές θερμοκρασίες και ατμοσφαιρική ρύπανση.

1 Τι έφταξε και η φωτιά ξέφυγε από τα Δερβενοχώρια και έφτασε ως την κορυφή της Πάρνηθας;

Η απόφαση να αντιμετωπιστεί το πυρίνο μέτωπο των Δερβενοχωρίων κυρίως με χειραία μέσα προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν καταστροφές στους πυλώνες υψηλής τάσης της ΔΕΗ από τις ρίψεις νερού από τα αεροπλάνα και τα ελικόπτερα της Πυροσβεστικής είναι, όπως όλα δείχνουν, η απτία που η φωτιά ξέφυγε από τον έλεγχο των πυροσβεστών φτάνοντας μέσα σε λίγη ώρα στην κορυφογραμμή της Πάρνηθας. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι συγκεκριμένοι πυλώνες υψηλής τάσης τροφοδοτούν με ρεύμα τον νομό Αττικής, την Εύβοια και ολόκληρη την Πελοπόννησο. Είναι πιθανό, λοιπόν, μπροστά στο ενδεχόμενο πρόκλησης γενικευμένου μπλακ-άουτ στην πρωτεύουσα, εξέλιξη που θα προκαλούσε ουσιαστικές αλλά και πολιτικές παρενέργειες, να αποφασίστηκε το βάρος της επικέντρωσης κατάσβεσης να αναλάβουν οι χειραίες δυνάμεις. Ποιος πήρε όμως τη συγκεκριμένη απόφαση; Ο αρχηγός της Πυροσβεστικής αντιστράτηγος κ. Ανδρέας Κόης, ή ήταν μια καθαρά πολιτική απόφαση; Σίγουρα δεν είναι τυχαίο ότι ο υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Βύρωνας Πολύδωρας εξερχόμενος της έκτακτης σύσκεψης υπό τον πρωθυπουργό επεσήμανε ότι «είχαμε μια επιφύλαξη στις ρίψεις για να μην πέσουμε πάνω στους ηλεκτρωγούς».

2 Γιατί οι πυροσβέστες έστω και την τελευταία στιγμή δεν κατάφεραν να σταματήσουν τη φωτιά;

Σύμφωνα με τους πυροσβέστες, δεν είχαν ληφθεί εγκαίρως τα αναγκαία μέτρα πρόληψης και προστασίας της περιοχής από τους αρμόδιους φορείς παρότι επρόκειτο για τον πλέον σημαντικό -όπως επισημαίνεται- πνεύμονα προσιού της Αττικής. Σύμφωνα με όσα επεσήμανε στην «Κ» ο πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ενώσεων Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΟΕΥΠΣ) κ. Γεώργιος Πήλιουρας, δεν είχε γίνει καμία ενέργεια καθαρισμού και διάνοιξης των δασικών δρόμων ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση των χειραίων δυνάμεων της Πυροσβεστικής κοντά στις εστίες της φωτιάς και επιπλέον δεν υπήρχαν αεροπλανικά ζώνες που οι πυροσβέστες μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να ανακόψουν το πυρίνο μέτωπο. «Όσοι κατηγορούν τους πυροσβέστες ότι δεν κατάφεραν να ανακόψουν τη φωτιά παρατασσόμενοι κατά μήκος του δρόμου δεν έχουν την παραμικρή ιδέα για το τι είναι η δασική πυρκαγιά.

Το θερμικό φορτίο και η ταχύτητα που εξαπλώνεται είναι τέτοια που δεν είναι δυνατόν να ανακοπεί σε ένα δρόμο πλάτους 5 ή 10 μέτρων».

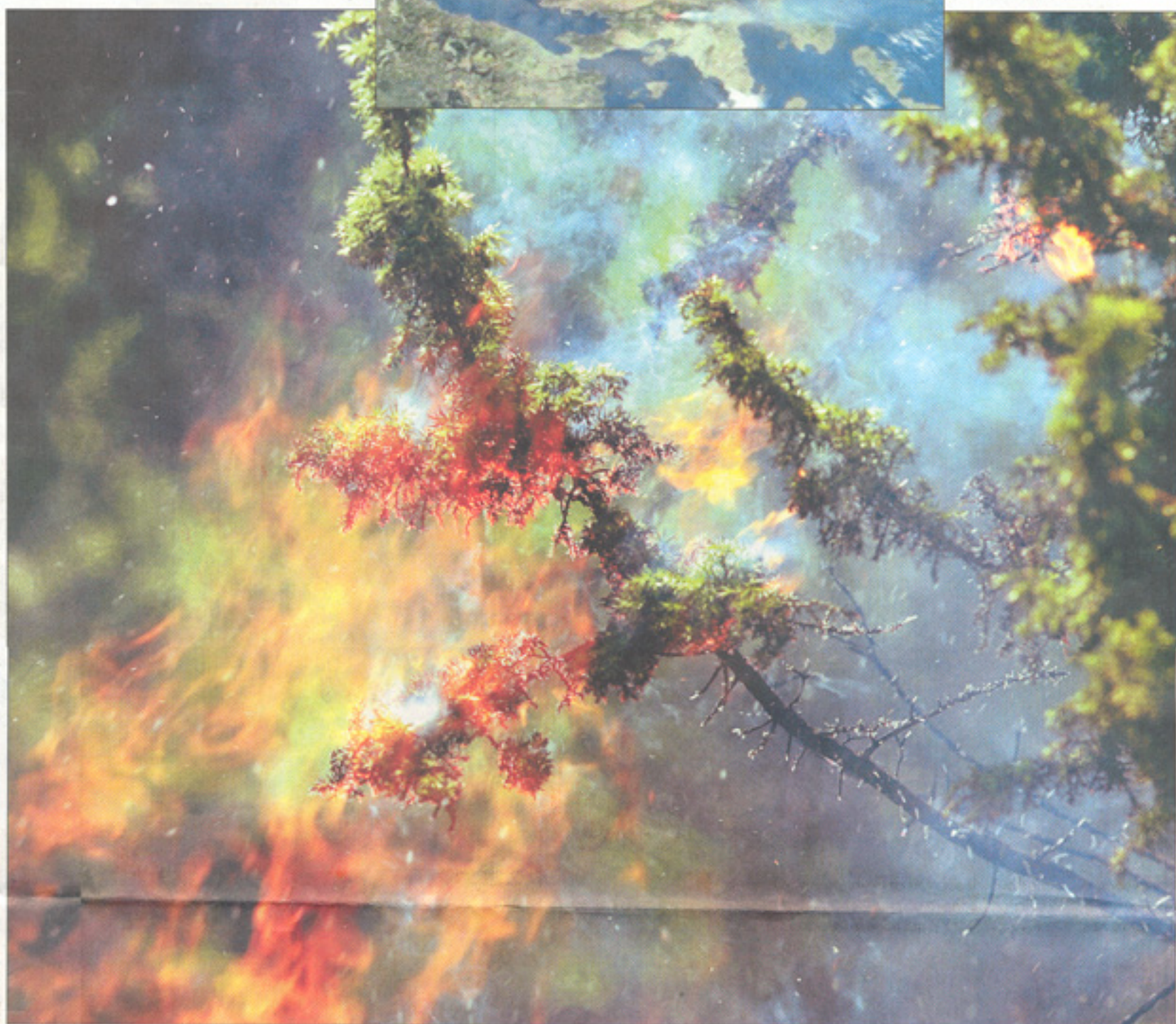
3 Είναι όμως έτσι; Η αλήθεια μένει να αποδειχθεί. Πάντως, η δασική υπηρεσία, από την άλλη, κάνει λόγο για αδυναμία της Πυροσβεστικής να εκτιμήσει σωστά την κατάσταση. «Υποτίμησαν τη φωτιά» λένε, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες, όταν τηλεφώνησαν ότι η φωτιά είχε φτάσει στην Πάρνηθα, αρχικά δεν τους πίστευσαν. Πάντως, το δασαρχείο Πάρνηθας είναι ένα από τα καλύτερα οργανωμένα και εξοπλισμένα δασαρχεία, όπως αποδεικνύει και το γεγονός ότι ο πυρήνας του δρυμού (38.000 στρέμματα) δεν είχε ποτέ καεί στο παρελθόν. Ο δασικός δρόμος είχε καθαριστεί πρόσφατα και μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να ανακόψει τη φωτιά, αντιπίνει το δασαρχείο.

4 Τι σημαίνει για τους κατοίκους της πόλης το να καεί η Πάρνηθα;

Η Αθήνα, και η ευρύτερη Αττική, κάνει -έως την αποκατάσταση του οικοσυστήματος της Πάρνηθας- ένα σημαντικό πνεύμονα πρασίνου, και μαζί μια ευκαιρία για καλύτερες συνθήκες ζωής στην πόλη. Το ήδη διαταραγμένο κλίμα του πάλαι ποτέ κλεινού άστεως αναμένεται να επιδεινωθεί. Οι ακρότατες θερμοκρασίες, υψηλές και χαμηλές, είναι πολύ πιθανό να αυξηθούν. Επίσης, αυξημένη είναι η πιθανότητα πλημμυρικών φαινομένων και μάλιστα σε περιοχές που έως τώρα δεν τις είχαμε συνθίσει. Ακόμα χειρότερα, στην Πάρνηθα κάπκε μεγάλη έκταση ελατόδασους που δύσκολα μπορεί να αναγεννηθεί. Σύμφωνα με τους ειδικούς, το δάσος από μόνο του θα χρειαστεί πάνω από εκατό χρόνια για να αποκατασταθεί, εφόσον βέβαια υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες. Διαφορετικά θα πρέπει να φυτευτεί μαύρη πεύκη προκειμένου να προστατευτούν τα νεαρά έλατα από τον ήλιο και την ξηρασία. Πάντως, οι κλιματολογικές συνθήκες των τελευταίων ετών έχουν φέρει μεγαλύτερη ξηρασία, δημιουργώντας δυσμενείς συνθήκες για την ανάπτυξη του ελατοδάσους που υπήρχε στην Πάρνηθα εκατοντάδες χρόνια.

5 Πόσο επηρέασε την αποτελεσματικότητα της Πυροσβεστικής η αποστράτευση - απομάκρυνση της πλειονότητας των ανωτάτων αξιωματικών στις τελευταίες κρίσεις;

Την άνοιξη και ενώ ο κρατικός μηχανισμός κατέστρωσε δίδεν σχέδια για την όσο το δυνατόν καλύτερη θωράκιση από τον κίνδυνο των δασικών πυρκαγιών, 18 από τους 28 ανώτατους αξιωματικούς της Πυροσβεστικής αποστράτευθηκαν πριν καν συμπληρώσουν ένα χρόνο «θητείας» στο βαθμό που είχαν προαχθεί! Οι γνωρίζοντες πρόσωπα και πράγματα στο εσωτερικό του Σώματος ανέφεραν στην «Κ» ότι οι συγκεκριμένοι αξιωματικοί, ενώ είχαν αρκετά χρόνια καριέρας μπροστά τους και ενώ υπό

φυσιολογικές συνθήκες θα καταλάμβαναν τις θέσεις στην κορυφή της ιεραρχίας της Πυροσβεστικής, κρίθηκε σκόπιμο να απομακρυνθούν πριν καν συμπληρώσουν ένα χρόνο στη θέση και τον βαθμό που τους είχε δοθεί. «Προήχθησαν μόνο και μόνο για να αποστρατευτούν. Τα κριτήρια επικινδυνότητας ανά περιοχή. Υποχρεωνόμαστε κάθε τόσο να θέτουμε σε κατάσταση επιφυλακής το σύνολο της δύναμης με αρνητικά αποτελέσματα για το ηθικό και την αποδοτικότητα των πυροσβεστών», αναφέρει στην «Κ» αξιωματικός της Πυροσβεστικής. Όσο για τους 5.500 εποχικούς δασοπυροσβέστες, το επίπεδο εκπαίδευσής τους υπολείπεται κατά πολύ εκείνου των μόνιμων πυροσβεστών με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Εξάλλου, μόλις πρόσφατα προσελήφθησαν 550 νέοι πυροσβέστες που δεν έχουν προλάβει να εκπαιδευτούν.

6 Επηρεάσαν ή όχι την επιχειρησιακή ικανότητα της Πυροσβεστικής οι κενές οργανικές θέσεις και το επίπεδο εκπαίδευσης και ετοιμότητας του υπάρχοντος προσωπικού;

«Σήμερα η Πυροσβεστική έχει τεχνολογικά μέσα, το 80% του στόλου είναι σύγχρονο, αλλά δεν έχει ανθρώπους να τα λειτουργήσουν». Αυτό έλεγε χαρακτηριστικά πυροσβέστης μιλώντας για όσα συνέβησαν τις τελευταίες ημέρες. Ετσι, για παράδειγμα, δεν υπήρχε οδηγός για οχήματα που έμεναν ακρησποιοίτα. Σε περισσότερες από 4.000 ανέρχονται οι κενές οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού της Πυροσβεστικής, το 30%

του συνόλου των οργανικών θέσεων του Σώματος. «Όσο υπάρχει έλλειψη προσωπικού, η κατανομή των δυνάμεων δεν γίνεται με αποκλειστικό γνώμονα τα κριτήρια επικινδυνότητας ανά περιοχή. Υποχρεωνόμαστε κάθε τόσο να θέτουμε σε κατάσταση επιφυλακής το σύνολο της δύναμης με αρνητικά αποτελέσματα για το ηθικό και την αποδοτικότητα των πυροσβεστών», αναφέρει στην «Κ» αξιωματικός της Πυροσβεστικής. Όσο για τους 5.500 εποχικούς δασοπυροσβέστες, το επίπεδο εκπαίδευσής τους υπολείπεται κατά πολύ εκείνου των μόνιμων πυροσβεστών με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Εξάλλου, μόλις πρόσφατα προσελήφθησαν 550 νέοι πυροσβέστες που δεν έχουν προλάβει να εκπαιδευτούν.

7 Γιατί η δασική υπηρεσία αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες;

Μετά το 1997 τα δασαρχεία πέρασαν στην αρμοδιότητα της Περιφέρειας, ενώ οι κεντρικές δασικές υπηρεσίες παρέμειναν στην αρμοδιότητα του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία δυνατότητα συντονισμού των υπηρεσιών μεταξύ τους και βέβαια κανέναν κεντρικό σχεδιασμό. «Κάθε περιφέρεια βάζει τις δικές της προτεραιότητες

και κάνει τον δικό της προγραμματισμό», λέει χαρακτηριστικά στέλεχος της δασικής υπηρεσίας. Επίσης, οι περισσότεροι υπάλληλοι μετακινήθηκαν στις κεντρικές υπηρεσίες με αποτέλεσμα τα δασαρχεία να μείνουν ακάλυπτα. Ιδιαίτερες ελλείψεις υπάρχουν, αυτοί ακριβώς δηλαδή που αναλαμβάνουν την προστασία των δασών. Χαρακτηριστικά, το 2003 προσελήφθησαν 40 δασολόγοι που τοποθετήθηκαν στα δασαρχεία της Πελοποννήσου. Δύο χρόνια μετά όλοι έχουν μετακινηθεί σε κεντρικές υπηρεσίες, ενώ στο δασαρχείο της Τρίπολης υπάρχει μόνο ο δασάρχης.

8 Τι σημαίνει αυτό για την πρόληψη των πυρκαγιών;

Ότι τα κονδύλια για την πρόληψη είναι περιορισμένα και κακώς καταμερισμένα. Το υπουργείο Εσωτερικών δίδει χρήματα στους ΟΤΑ για να πραγματοποιούν έργα πρόληψης, ενώ οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν αρμοδιότητα παρέμβασης στα δημόσια δάση. Αξιοποιούν λοιπόν τα κονδύλια κατά βούληση. Για τη συντήρηση του δασικού δικτύου ο ετήσιος προϋπολογισμός φτάνει τα 3.000.000 ευρώ, ποσό που θεωρείται πενιχρό μπροστά στις ανάγκες. Συγκεκριμένα, το 2006 ο προϋπολογισμός για τα 102 δασαρχεία της χώρας ήταν 3,7 εκατομμύρια ευρώ.

9 Γιατί η πολιτεία δεν προστατεύει τα δάση;

Χρόνια τώρα τσακωνόμαστε για το τι είναι δάσος και πώς πρέπει να προστατευτεί. Η σύνταξη δασικών καρτών και δασολογίου προκρίνεται από όλους σαν λύση. Η δασική υπηρεσία έχει δεσμευτεί ότι σε διάστημα ενός χρόνου θα μπορούσε να επικαιροποιήσει τους υπάρχοντες χάρτες. Όμως στις 10 Μαΐου του 2007, η Κτηματολόγιο Α.Ε. προκήρυξε έξι μελέτες για την οριοθέτηση δασών και δασικών εκτάσεων σε όλη τη χώρα. Νέος πόλεμος μεταξύ των υπηρεσιών έξοψασε... Την ίδια στιγμή οι πιέσεις για οικοπεδοποιήσεις αυξάνονται. Αυτός είναι άλλωστε και ο λόγος που κατατέθηκε πριν από τρεις εβδομάδες τροπολογία που ήθελε να σταματήσει κάθε διαδικασία περί των αυθαιρέτων έως όπου συνταχθεί το δασολόγιο και η ψήφιση της οποίας απεφύχθη την τελευταία στιγμή. Ο πρόσφατος καύωνας που δοκίμασε τα όρια συστημάτων και ανθρώπων έδειξε ότι δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια. Η προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων είναι θέμα επιβίωσης. Με αυτή την έννοια, ίσως ήρθε η ώρα να προστατευτούν με όποιο κόστος.

Πάνω από 30.000 στρέμματα κάπκε στην Πάρνηθα, ενώ σχεδόν διπλάσια είναι η καμένη έκταση στο Πάλλιο. Τεράστια η καταστροφή για δυο παραδείσιους της χώρας μας. Στην Πάρνηθα (κάτω) η φωτιά έφτασε μέχρι τον πυρήνα του δρυμού καίγοντας -κάτι που δεν είχε ποτέ ως τώρα συμβεί- το πυκνό ελατόδασος.